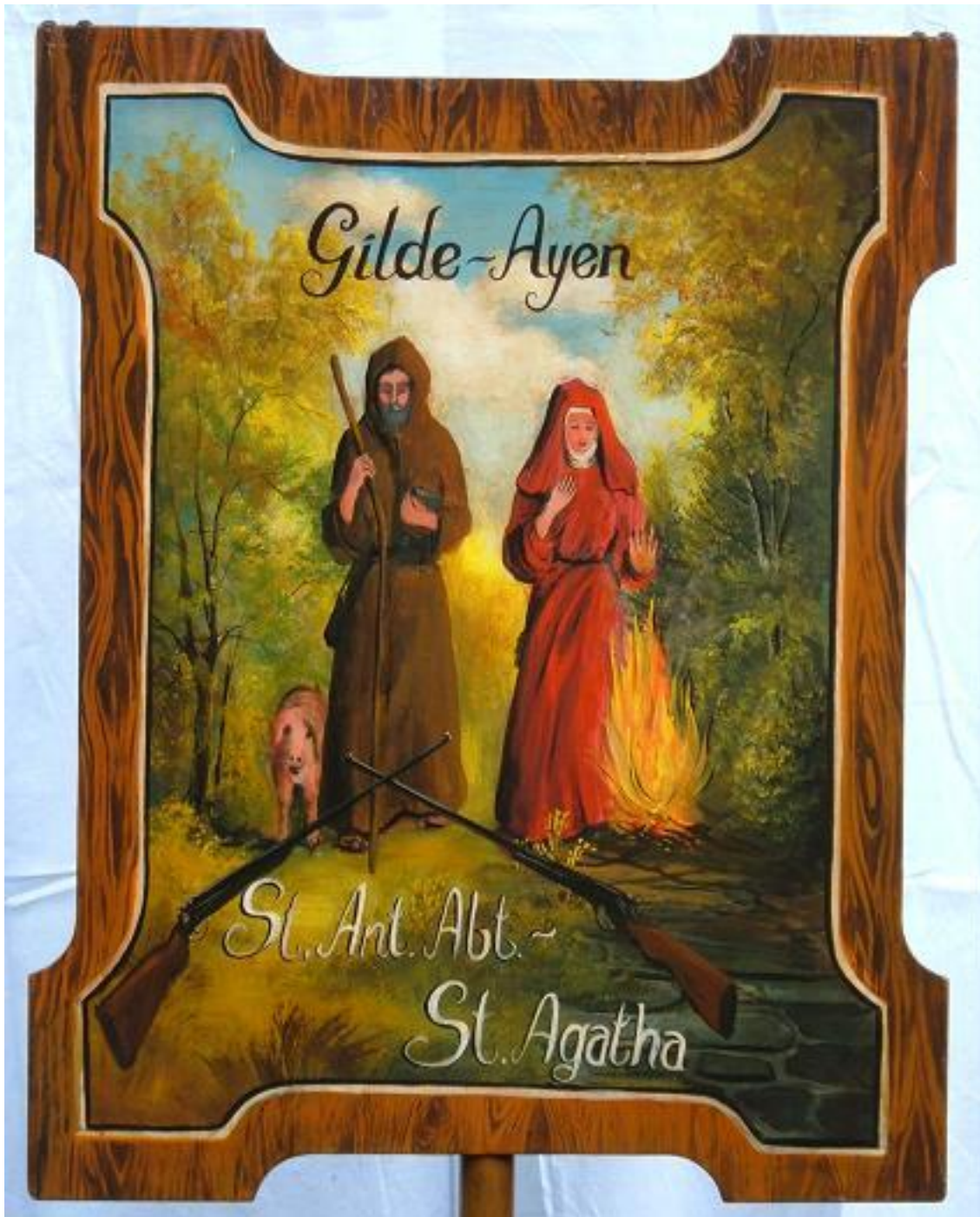

St. Antonius Abt St. Agatha Aijen

Hoe komt ons Gilde aan zijn naam?

Hoe komt ons Gilde aan 2 patroonheiligen?

De Patroonheiligen van het Aijense Gilde

Het ontstaan van de naam:

Nauw verbonden met de “St. Petrus”- Parochiekerk te Bergen, daterende uit de 11^e eeuw, bestond het “St. Petrus |St. Antonius”-Gildenbroederschap. In 1577 is zeker, of nog iets eerder verkaste het Gilde van Bergen naar hun hulp kapel in Aijen . De (St. Thunnis) kapel wordt al in 1469 vermeld in oude statuten. Maar van een Gilde wordt pas begin 1500 gesproken.

Vanaf 1612, toen het statuut vernieuwd werd, tot 1902 is er in Bergen sprake van één Gilde met twee beschermheiligen of schutspatronen namelijk St. Peter en St. Antonius. Maar vanaf de “Franse tijd” slapende. In 1902 Heropgericht als “Schuttersgilde St. Agatha”. Omdat Aijen in het midden van de 19e eeuw voor een groot deel door brand is verwoest . En St. Agatha de patrones is tegen brand, kwam deze naam tot stand.

Pastoor Driessen uit Well die goede contacten in Aijen had, wilde in 1962 al graag dat het oude “St. Antonius Gilde” in Aijen weer zou herleven.

In 1974 werd het lidmaatschap bij de kring aangevraagd.

*Op advies van Pastoor Driessen van Well eiste de kring dat bij toetreding de naam gewijzigd of aangevuld moest worden in “St. Antonius Abt”
Zodat wij aan twee patroonheiligen komen.*

En deze naam tot stand kwam:

Schuttersgilde “St. Antonius Abt St. Agatha” Aijen.

*De afbeelding die staat geschilderd
op het Gildenhuis*

Links: St. Antonius Abt

Rechts: St. Agatha

De betekenis van deze afbeelding:

St. Antonius: Oude grijze man met bruine monnikskap
Vlammen uit de grond oprijzend
Boek in de hand
T staf
Bel
En natuurlijk het varken
Kluizenaarswoning op de achtergrond
Brandend huis

St. Agatha: Jonge vrouw (maagd)
Gloeiende kolen waarop zij gemarteld werd
Tralies van kerker waar ze opgesloten werd
De afgesneden borsten in de hand
Op het vaandel afgebeeld met palmtak

Het hoofdvaandel van het Aijense Gilde

Op het hoofdvaandel is de heilige St. Agatha weer afgebeeld met palmtak (teken van overwinning). En op het Gildenhuis met de borsten in de hand.

St. Antonius Abt:

Geboren 251 te Koma Egypte. Hij was kluisenaar, abt, volksheilige, pestheilige, noodhelper, heilige maarschalk. Zoon van welgestelde ouders. En christelijk opgevoed. Gaf als 20 jarige wees zijn hele bezittingen weg en ging in afzondering, eerst in een grafkamer, later in een verlaten burcht. In alle eenzaamheid vocht hij tientallen jaren met de bekoringen, maar door zijn reine geest overwon hij alle satanische demonen. Verzamelde andere verspreid levende kluisenaars in gemeenschappen en werd daardoor de stichter van het oude kloosterleven. Hij trok veel volgelingen: sommige woestijngemeenten telden 1000 monniken.

*Trok ± 311 naar Alexandrië om veroordeelde christenen bij te staan > Terug in de woestijn woonde hij in een spelonk nabij een bron en leefde daar in volmaakte ascese. De “vader der monniken” stierf 17 januari 356 op 105 jarige leeftijd. De faam van de “ster der woestijn” verspreidde zich al tijdens zijn leven. Dat Antonius in de latere middeleeuwen de populairste, West-Europese heilige werd, is te danken aan de Antonianen of Hospitaalbroeders (1095-1775). Zij verzorgden o.a. pelgrims, maar vooral lijdens aan **Antoniusvuur** (zonder verbloeding afvallende ledematen) en later ook lijdens aan pest en andere besmettelijke ziekten. In veel steden hadden zij verlof om **Antoniusvarkens**, herkenbaar aan een **bel aan de nek**, in de straten te laten rondlopen; dus minder vuil, ratten, vlooiën en pest. De **T staf**, naar de Griekse letter tau, maar waarschijnlijk is het gewoon de krukstaf van herders, pelgrims en grijsaards en in dit geval ook van lijdens aan het “vuur” met aangetaste benen. Antonius wordt afgebeeld als **een bruine kluisenaar** of monnik, met muts of kap, de T staf in de hand met vuur. Een **boek** in de hand i.v.m. zijn functie als abt. En soms een **mand**, dit symboliseert zijn werk in de woestijn. Ook met een*

kluizenaarswoning op de achtergrond. Soms met duivelse en met verleidelijke, naakte, schoonborstige vrouwen dit zijn de bekoringen en verleidingen waaraan hij heeft blootgestaan. En dan is er zijn varken dat ook dikwijls een bel draagt. Het varken verzinnebeeldt der bekoringen; het meest zinnelijke huisdier: vraatzuchtig, geil, lui en onzindelijk . Antonius is patroon van ziekenverzorgers, ziekenhuizen, van boeren en ons Gilde. Door zijn varken is hij beschutter van het huisvee. Hij wordt aangeroepen tegen brand, tegen Antoniusvuur en tegen de pest en andere besmettelijke ziekten.

Bij ons is op 17 januari of als deze niet op een zaterdag valt, de eerste zaterdag daarna, St. Tunnis kermis met Köpkesmert. Om de naamsdag te vieren en vereren.

St. Agatha:

Geboren in de eerste helft van de 3^e eeuw als Christin Agatha in Catania op Sicilië. En stierf op 5 Februari 251. Het Griekse woord voor Agathos is goed, maagd, martelares. Christin was van adellijke afkomst. Quintianus consul van de Romeinse keizer. Hem werd gerapporteerd dat een meisje van het edelste geslacht van Sicilië irriteerde, door haar opvallende deugdzaamheid de heidense bevolking met zijn losse zeden. Omdat zij zo mooi was besloot hij, haar niet terecht te stellen maar haar tot geliefde te maken. Maar omdat de kuisse Agatha niet op zijn minnespel in wilden gaan, gaf hij haar in handen van een bordeelhoudster die haar voor moest bereiden om met de consul het minnespel te bedrijven. Toen na een maand alle pogingen tevergeefs bleken liet hij haar opsluiten. Toen hij daags erna weer afgewezen werd beval hij uit van woede, de beul haar de borsten met een gloeiende tang af te rukken. Maar de nacht erna zaten die alweer gaaf en wel op de goede plaats. Vier dagen later liet de consul haar martelen op gloeiende kolen. Deze marteling overleefde zij niet, want zij overleed in haar kerker aan haar verwondingen. Tijdens haar begrafenis verschenen een 100 tal engelen. Volgens een legende, liepen de burgers van Catania tijdens een uitbarsting van de Etna, de lavastroom met de sluier van Agatha tegemoet. Deze stopte op de plaats waar de sluier werd uitgespreid. Sint Agatha zal de stad beschermen. En inderdaad werd de stad meerdere malen van de hongersnood gered.

St. Agatha wordt aangeroepen tegen zwerende borsten, kanker, hongersnood en zoals in Aijen tegen bliksem en brand omdat Aijen eens voor de helft afbrandde.

Tevens is zij de patrones van de klokkengieters en ons Gilde.

St. Agatha wordt voorgesteld als een jonge vrouw. Met haar borsten in de hand. Met palmtak of schotel, als teken van overwinning. Met tang waarmee haar borsten afgerukt werden. Met een hoorn van een eekhoorn als teken van maagdelijkheid. Meestal in een kolenvuur. En vuur of een fakkel als teken van bescherming tegen brand.

Köpkesmert:

Bij het aanroepen van de heilige Antonius Abt liet men in de middeleeuwen de varkens los rond lopen. In een later stadium werden de varkens voor die gelegenheid geofferd, om maar gewrijwaard te blijven van de gevreesde varkenspest. Niet voor niets word de beschermheilige vrijwel altijd afgebeeld met een varken aan zijn voeten . Later werden alleen nog maar de koppen geofferd. In de jaren 20 van de vorige eeuw is deze traditie prijsgegeven vermoedelijk door een nieuwe wet, die een notaris op openbare verkopeningen verplicht stelde .De köpkesmert is in 1952 weer in ere hersteld door het Gilde. Dit gebeurd op 17 januari als dit een zaterdag is of de eerste zaterdag er na.

Hierbij worden na de heilige mis, varkenskoppen bij opbod verkocht en daarna terug geschonken. De opbrengst is volledig bestemd voor het onderhoud van de Antonius kapel. Vroeger werden de koppen geschonken aan hulpbehoevende gezinnen.

De köpkesmert word op meer plaatsen gehouden maar niet zoals in Aijen, voor de kapeldeur maar in een zaal of café. De koppen worden onder andere door de burgemeester, wethouder, dokter, dierenarts, opticien, de koning of leden van het gilde gekocht. Maar ook inwoners van Aijen. Na de Köpkesmert wordt er in 't Veerhuis koffie met gebak genuttigd en vind het traditionele platstoepen plaats. Een plats is een rond krentenbrood. Met dit feest wordt de naamsdag van onze patroonheilige gevierd. De St. Junnis kermis.

